

I. Mitologia grecka

1. Na podstawie tekstu Eliadego sformułuj definicję mitu kosmogonicznego i eschatologicznego.

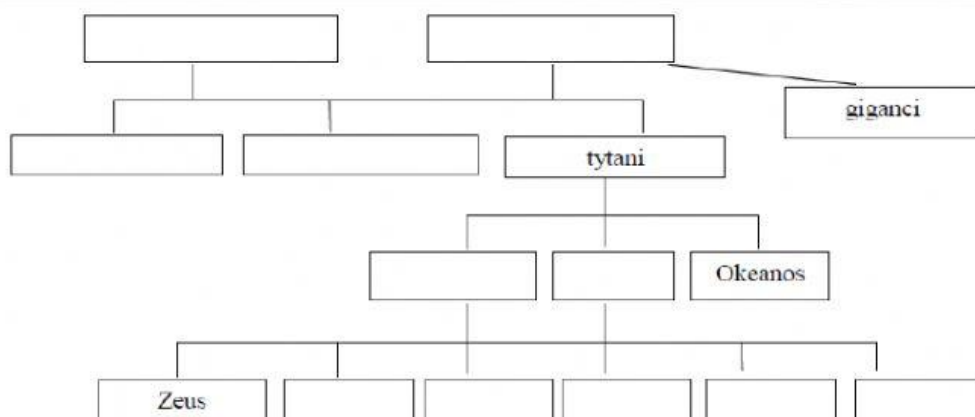
Porównaj je z definicjami ze słownika i uzupełnij brakujące informacje.

Gdy zaczyna się badać jakąś archaiczną religię, należy zacząć od początku, czyli od mitu kosmogonicznego. Jak powstał świat? Kto go stworzył? Bóg, demiurg czy mityczny przodek? Czy też może świat był zawsze, a boska istota jedynie go przekształciła? Dopiero potem przychodzą mity o pochodzeniu człowieka i wszystkich ziemskich instytucji. [...] Wszystkie mity są wariantami mitu początku, ponieważ stworzenie świata jest modelem wszelkiego tworzenia. Początek świata jest modelem początku człowieka, początku roślin, a nawet seksu i śmierci. Każda mitologia ma początek i koniec: na początku jest kosmogonia, a na końcu eschatologia, czyli powrót mitycznego przodka. Mircea Eliade, Próba labiryntu. Rozmowy z Claude-Henri Rocquetem, Warszawa 1992, s. 154–155.

mit kosmogoniczny _____

mit eschatologiczny _____

2. Przypomnij sobie mit o stworzeniu świata i uzupełnij drzewo genealogiczne najstarszych bogów greckich.

3. Oceń, które zdanie jest prawdziwe, a które – fałszywe.

Olimp był siedzibą wszystkich bogów greckich.

Władzę bogów greckich ograniczała Mojra.

Tylko bogowie olimpijscy byli nieśmiertelni.

Ludzie bywali czasem zapraszani na Olimp.

Bogowie nigdy nie czuli zmęczenia.

4. Dopisz odpowiednie określenia i atrybuty podanym bogom.

opiekun muz / boski jubiler / wojownik / zwierzchnik bogów

młot, miech kowalski / piorun, berło / lira, wieniec laurowy / miecz, tarcza

Apollo – _____ Hefajstos – _____

Ares – _____ Zeus – _____

5. Przyporządkuj każdej postaci (A–D) odpowiednią charakterystykę

A. Prometeusz

B. Syzyf

C. Niobe

D. Kasandra

1. człowiek, który uwięził Tanatosa i przechrzcił samego Hadesa

2. wieszczka, która przewidziała upadek Troi

3. tytán, który z miłości do ludzi został skazany na wieczne męki

4. matka, która po stracie dzieci przemieniła się w kamień

5. córka, którą porwał Hades

6. Uporządkuj chronologicznie wydarzenia wojny trojańskiej.

[] Pojedynek Achillesa z Hektorem

[] Konflikt Achillesa z Agamemnonem

[] Podstęp Odysa

[] Śmierć Patroklosa z rąk Hektora

[] Rzeź Troi

[] Wywiezienie Heleny ze Sparty

[] Śmierć Achillesa

7. Zinterpretuj symbolikę słów kluczowych wymienionych mitów i określ uniwersalny problem tych opowieści.

Mit o Niobe

kamień i płacz: _____

problem: _____

Mit o puszcze Pandory

kobieta zesłana przez bogów: _____

problem: _____

Mit o Pigmalionie

rzeźba kobiety: _____

problem: _____

Mit o Ikarze

ptak i skrzydła: _____

problem: _____

Mit o Marsjaszu

pojedynek z bogiem: _____

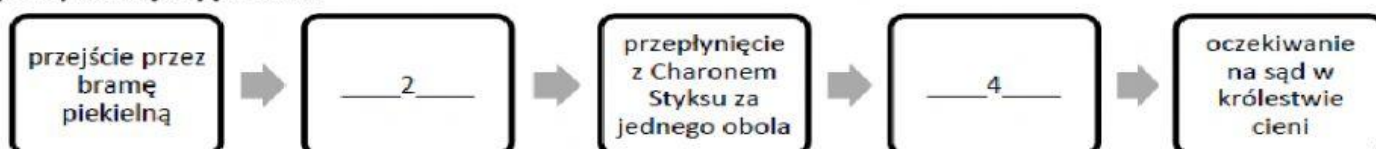
problem: _____

Mit o Dejanirze

koszula z krwią centaury: _____

problem: _____

8. Na podstawie opisu Hadesu z Mitologii Parandowskiego zrekonstruuj wędrówkę, jaką według Greków odbywała dusza po śmierci do świata umarłych. Co symbolizują kolejne etapy tej podróży? Co musiała przeżywać wędrująca dusza?

9. Czego dowiadujemy się tym, jak starożytni Grecy postrzegali śmierć, z mitów o:

– Asklepiosie: _____

– Demeter i Korze: _____

– Syzyfie: _____

– zejściu Odyseusza do Hadesu: _____

– ujarzmieniu Cerbera przez Heraklesa: _____

– Atenie i Arachne: _____

10. Przeanalizuj mity zawierające motyw wędrówki i uzupełnij schemat.

WĘDRÓWKA	
wyprawa Jazona po złote runo przyczyna: _____ _____ cel: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____ _____	powrót Odyseusza do Itaki przyczyna: _____ _____ cel: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____ _____
wyprawa Tezeusza do Aten przyczyna: _____ _____ cel: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____ _____	podróż Edypa z Koryntu do Teb przyczyna: _____ _____ cel: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____ _____

11. Podaj przykład dzieła literackiego zawierającego motyw wędrówki i odpowiedz na pytania.

Dzieło literackie: _____

Kto wędrował? _____

Z jakiego powodu? _____

W jakim celu? _____

12. Czy wędrówka w tym dziele przypomina któryś z motywów mitologicznych? Dlaczego?

13. Przeanalizuj mity zawierające motyw winy i kary i uzupełnij schemat.

WINA I KARA	
Tantal występek: _____ _____ kara: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____	Szyf występek: _____ _____ kara: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____
Klitajmestra występek: _____ _____ kara: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____	Prometeusz występek: _____ _____ kara: _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____

14. Podaj przykład dzieła literackiego zawierającego motyw winy i kary i odpowiedz na pytania.

Dzieło literackie:

Kto zawinił?

Jaka spotkała go kara?

15. Czy wino i kara w tym dziele przypomina któryś z motywów mitologicznych? Dlaczego?

16. Przeanalizuj mity zawierające motyw cierpiącego rodzica i uzupełnij schemat.

CIERPIĄCY RODZIC	
Niobe historia: _____ _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____	Demeter historia: _____ _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____
Tetyda historia: _____ _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____	Jokasta historia: _____ _____ _____ znaczenie symboliczne: _____ _____

17. Podaj przykład dzieła literackiego zawierającego motyw cierpiącego rodzica i odpowiedz na pytania.

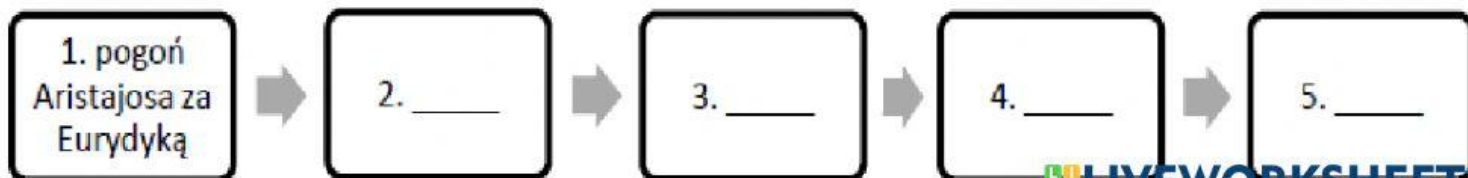
Dzieło literackie:

Kto zawinił?

Jaka spotkała go kara?

18. Czy cierpienie w tym dziele przypomina któryś z motywów mitologicznych? Dlaczego?

19. Uzupełnij schemat z wydarzeniami tworzącymi fabułę mitu.

Orfeusz	Eurydyka
Kim był?	Kim była?
Charakterystyka	Charakterystyka
Co świadczy o jego:	Co świadczy o jej:
- talencie? _____	- wyjątkowości? _____
- odwadze? _____	- wierności? _____

Orfeusz versus Eurydyka

O czym świadczą czyny bohatera?

Po śmierci Eurydyki przestał grać → _____

Zszedł do Hadesu → _____

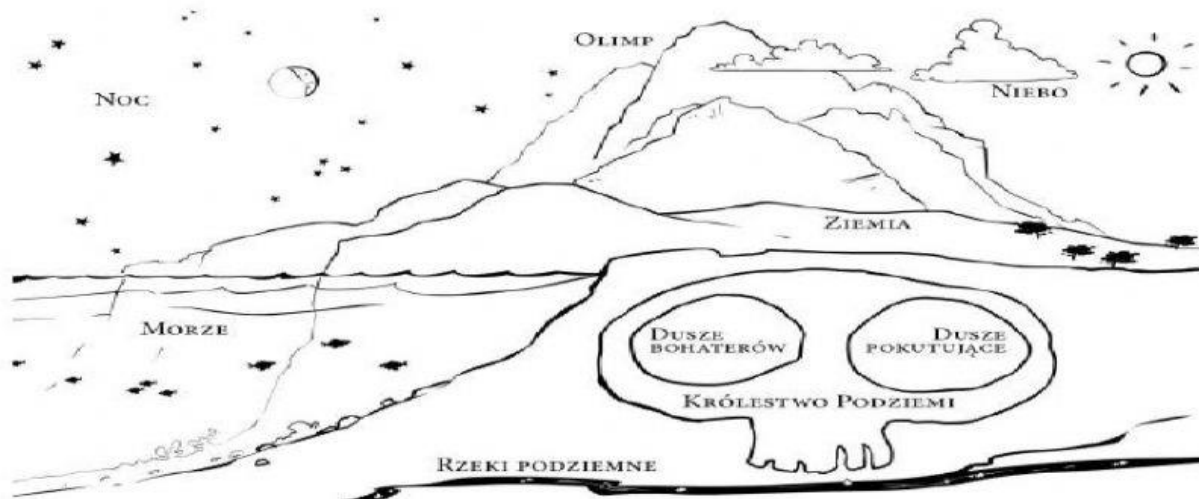
Po powrocie z Hadesu się załamał → _____

20. Uzupełnij informacje na temat bohaterów mitu.

21. Jak sądzisz, dlaczego Orfeusz się odwrócił? Sformułuj tezę interpretacyjną i ją uzasadnij.

22. Co mówi nam mit o Orfeuszu i Eurydyce na temat miłości i śmierci? W jaki sposób miłość i śmierć wpływają na siebie?

23. Uzupełnij schematyczną mapę świata imionami bogów i bohaterów z mitologii greckiej.

24. W jaki sposób twórcy późniejszych epok nawiązują do mitów starożytnych? Odpowiedź na podstawie interpretacji obrazu Pietera Bruegela Pejzaż z upadkiem Ikara i wybranego tekstu literackiego.

Analiza obrazu. Co widzisz na I planie? Co widzisz na 2 planie?

Interpretacja obrazu: Co autor miał na myśli?

